

Componenta : 2
N° activitatii : 2.7.2
Denumirea activitatii : Protecția solului/subsolului și reconstrucția ecologică: grup de lucru pe inventare
Datele misiunii : 7-11 iulie 2008
N° misiune : 1
Expert : Daniel MATON

Raport de misiune

Rezumat :

Obiectivul acestui seminar a fost prezentarea în fața partenerilor români a metodologiei implementate în Franța și în Țara Bascilor în privința realizării de inventare a siturilor (posibil) poluate. Instrumentul specific de evaluare a riscurilor ce permite identificarea și estimarea problemelor de contaminare a solurilor în Europa a fost dezvoltat în cadrul proiectului PRA. MS, care a fost și el obiectul unei prezentări.

A avut loc și o vizită de lucru la LEPA Resita, în vederea realizării unei acțiuni pilot de inventare în acest oraș, pentru a pune la punct chestionarul și metodologia proiectului.

Semnătura șefului român de proiect:

Gabریلا LAMBRINO

Semnătura Șefului de proiect francez:

N°act	Date	Obiectul	Expertii francezi	Contacte la nivelul REPA Timisoara
	08.07.08	Pregatirea seminarului	D. Maton	Parje Ileana, Cepanariu Ghizela, Oprisa Simona
	09.07.08	Grup de lucru pe inventare	D. Maton	Cf listei de prezenta a participantilor
	10.07.08	Vizita de studiu la LEPA Resita	D. Maton D. Fauconnier	Chincea Ilie, Vodiță Marius, Naicu Gabriel, Iosif Plachi Ghibuș Olga, Sorescu Carmen, Teodoriu Adriana

1/ Descrierea misiunii

1.1/Mizele misiunii :

- Prezentarea aspectelor generale si tehnice pentru a duce la bun sfârșit realizarea unui inventar al siturilor (posibil) poluate,
- Prezentarea rezultatelor dobândite privind bazele de date din Franta BASOL si BASIAS si instrumentul de evaluare a siturilor din proiectul PRA. MS,
- Impartasirea experientei privind inventarele din Franta si la nivel european,
- Sprijinirea personalului român în cadrul realizarii unui inventar de situri propunându-le un studiu pilot în Resita.

1.2/ Realizare

- Pregatirea seminarului
- Seminarul de formare a WG asupra inventarelor
- Vizita de lucru la LEPA RESITA

Aceasta misiune s-a putut derula în bune conditii datorita implicarii puternice a persoanelor de la REPA, LEPA si de la Garda Nationala de Mediu privind tematica inventarelor.

Ca si pentru seminarul precedent « 3.1.1. Analizarea cadrului de lucru » din 24 iunie 2008, s-a constatat ca tema inventarelor este actualmente preocuparea principala a LEPA si REPA în domeniul siturilor poluate ca urmare a unei prime actiuni nationale care a constatat în trimiterea unui chestionar redactat de catre NEPA administratiilor si actorilor economici. Partenerii români au constatat un procent slab de raspunsuri la acestea si date colectate foarte eterogene pentru a permite o exploatare fiabila si stabilirea unei situatii de fapt precise în România.

2/ Scurt descriptiv al seminarului

Un scurt rapel a ceea ce a fost prezentat este rezumat mai jos (pentru mai multe detalii, v. slide-urile prezentate).

2.1/ De ce trebuie realizat un inventar ?

Un inventar al siturilor (posibil) poluate este util ca instrument de getionare eficace pentru definirea prioritatilor actiunii de interventie caci resursele financiare (administratiile publice sau operatorii economici) sunt întotdeauna limitate. De aceea, este util sa avem o vedere de ansamblu asupra siturilor în care este necesara o actiune imediata de securizare sau de reabilitare pe termen mai mult sau mai putin scurt. Evaluarea prioritatilor sau ierarhizarea siturilor poate fi fondata începând cu o abordare de tip « evaluarea riscurilor ».

O baza de date asociata unui inventar faciliteaza cunoasterea informatiei asupra siturilor (posibil) poluate de catre ansamblul de actori, de exemplu asupra conditiilor de utilizare a terenurilor care comprta servituti. Pentru o difuzare publica a bazei de date, Statul da cumparatorilor potentiali o informatie asupra riscurilor ce trebuie luate în considerare în cazul amenajarii terenurilor sau pentru a le da o noua utilizare.

Editarea unei metodologii nationale pentru realizarea inventarelor permite asigurarea unei calitati relativ constante pentru toate situirile recensate atât la nivel national cât si la nivel regional.

In absenta unui inventar exhaustiv pe cât posibil, anumite situri poluate nu vor fi descoperite decât tardiv, când e vorba de o problema majora, de exemplu :

- Pe durata lucrarilor de reamenajare presupunând o crestere a costurilor de restaurare si a termenelor de executie,
- Atunci când sunt poluate apele subterane care pot contamina un capator de apa potabila.

Un inventar ajuta de asemenea la localizarea siturilor abandonate si permite declansarea actiunilor de asanare pentru situri unde presiunea funciara si interesul pentru exploatare este scazut.

2.2/ Prezentarea istoricului inventarelor din Franta

Rapel al principiilor care sunt la baza legislatiei franceze si care au condus la crearea bazelor de date BASOL si BASIAS.

Prezentarea 1^{lui} recensamânt francez în 1996 si a conditiilor realizarii sale.

2.3/ Prezentarea bazei de date BASOL

Baza BASOL este baza siturilor si solurilor poluate (sau posibil poluate) în care este necesara o actiune a administratiei franceze, cu titlu preventiv sau curativ.

Din 1996 cu obligatia de a realiza diagnostice initiale pentru cele 2 000 de situri a caror activitate este (potential) poluanta, aceasta baza de date s-a îmbogătit sistematic cu fiecare noua descoperire de situri poluate de catre administratie (DRIRE). Ea numara azi 4 033 de situri considerate ca având soluri poluate. Vezi situl internet <http://basol.ecologie.gouv.fr>

Pe parcursul schimburilor la finele acestei prezentari, agentii de la REPA si LEPA au subliniat imposibilitatea de a-i obliga pe operatorii economici sa realizeze o situatie a mediului din situl lor (context legislativ si reglementar înca relativ vag, dotari bugetare scazute, coordonarea actiunilor între servicii trebuie îmbunatatita...).

2.4/ Prezentarea bazei de date BASIAS

Baza BASIAS este baza de date a Fostelor Situri Industriale si a Activitatilor de Service. E vorba de o baza de referinta nationala, accesibila gratuit pe situl Internet: <http://basias.brqm.fr>. Aceasta baza, actualmente în curs de finalizare, numara mai mult de 200 000 situri inventariate.

Utilizatorii pot dispune de informatii asupra fostelor situri industriale informatii utile domeniului de urbanism, celui funciar si protectiei persoanelor si mediului : identificarea sitului, localizare, proprietari, natura activitatilor, accidente si/sau poluari, sensibilitate sau vulnerabilitate a apelor subterane, proiecte eventuale de reamenajare.

La cererea Ministerului, BRGM a întreprins, din 1996, realizarea inventarului fostelor situri industriale si al activitatilor de service. Acest inventar raspunde la trei obiective principale

(cf. deciziei Ministerului din 10 decembrie 1998 si circularei din 26 aprilie 1999, adresata prefectilor) :

- recensământul, la scara larga si într-o maniera sistematica, a tuturor siturilor industriale, abandonate sau nu, susceptibile de a da nastere unei poluari a mediului înconjurator,
- înregistrarea istoricului acestor situri,
- furnizarea de informatii utile actorilor de la urbanism, de la fondul funciar si de la protectia mediului.

Datele înregistrate în baza de date BASIAS sunt colectate conform unei metodologii clar codificate. Inventarele sunt aduse la nivel de judet si urmarite de catre un comitet de pilotaj aflat sub egida administratiei. Pentru fiecare inventar, programul de studiu cuprinde urmatorii pasi :

- ridicarea dosarelor din arhivele de la Prefectura si de la Arhivele Judetene,
- regruparea fiselor pe situri (adrese), si pe comune,
- consultatii comunale si judetene pentru a localiza siturile si a preciza starea lor actuala de ocupare ca si eventualele proiecte de amenajare,
- vizite rapide ale siturilor a caror activitate s-a încheiat si pentru care nu se dispune de informatii privind ocuparea lor în prezent sau a caror localizare este imprecisa,
- localizarea siturilor pe o harta de 1/25000 si numerotarea coordonatelor pentru a putea sa fie utilizate aceste date într-un System de informare geografica (SIG),
- instructia criteriilor de mediu asupra siturilor a caror activitate s-a încheiat, în special în raport cu captarile de alimentare cu apa potabile aflate în vecinatatea siturilor si cu vulnerabilitatea pânzelor de apa subterane subadiacente,
- înregistrarea informatiilor colectate astfel în BASIAS.

In acest stadiu de cunoastere, înscrierea unui sit în baza de date BASIAS nu înseamna ca este poluat.

Initial, metodologia de inventar expunea de asemenea un mod de selectie a siturilor pe care ar putea fi prevazut un diagnostic initial, în functie de nevoile sefilor de lucrari.

Printre miile de situri industriale recenzate în faza de inventar, este posibila selectionarea siturilor prioritare privind protectia sanatatii umane si mediului. Acest demers, dorit de anumiti finantatori regionali, poate fi implementat gratie grilei de selectie a bazei de date BASIAS.

Clasarea siturilor care rezulta de aici, indicativa doar în acest stadiu de inventar, este reputata ca fiind valida la data implementarii sale si pe baza informatiilor adunate pe parcursul inventarului. Orice supliment de informatie, în special asupra unui proiect de reamenajare, poate modifica clasa de prioritate a sitului.

Metoda de selecție propusă se bazează pe trei criterii principale, simple dar omogene pentru toate regiunile, corespunzând unor informații accesibile la acest stadiu al cercetărilor :

- Activitatea (natura, importanța, produse, accidente ...)
- Sensibilitatea și/sau vulnerabilitatea mediului acvifer, în special ale/a resurselor de apă care servesc la alimentarea cu apă potabilă ;
- Tipul de reamenajare, deja realizat sau proiectat, sau de utilizare, al siturilor unde nu mai există activitate industrială și care sunt la stadiu de pârloaga, sau se desfășoară deja o activitate, alta decât industrială.

Ultimele două criterii permit definirea a nouă clase de priorități diferite : 2, 3, 4, 5b, 5a(r) 5a(e), 6, 7, și 8. Siturile din clasele 5a până la 8 sunt cele care ar putea avea un impact asupra persoanelor pe calea tintelor legate de apă (băuturi, conchylicultură, piscicultură, băi...), sau pe calea reamenajării când este de tip sensibil (zonă sensibilă, de recreație, clădire spitalicească, școală).

Este nevoie de o vigoare marită a persoanelor responsabile cu proiectele urbanistice în privința siturilor din clasele 5a la 8 în comparație cu siturile din celelalte clase.

De amintit faptul că grila de selecție propusă la încheierea inventarului, permițând o selecție sumară în acest stadiu, constituie unul dintre instrumentele posibile printre altele care ar putea fi puse la punct de către utilizatori ca să răspundă unor nevoi specifice. De știut, această grila de selecție nu a fost aplicată adesea deoarece s-a dovedit a nu fi destul de discriminatorie (selectivă) în alegerea siturilor prioritare în vederea stabilirii unui diagnostic inițial.

Datele cuprinse în baza de date BASIAS sunt publicate și nu sunt supuse decât unei singure restricții de utilizare care interzice expres utilizarea lor în scopuri de anchetă comercială. Proprietarii sau cei ce au drepturi (colectivitatea locală, exploatantul) pot cere în scris cu justificativ (planul, copie a declarației de activitate, act notarial, ...) rectificarea informațiilor continute în această bază de date.

Datele din BASIAS sunt consultabile :

- la prefectura și primărie (fise),
- în serviciile geologice regionale (SGR) ale BRGM,
- pe rețeaua Internet (<http://basias.brgm.fr>) unde acestea pot fi descărcate gratuit și direct de către utilizator.

În conceperea, finalitatea și utilizarea sa, BASIAS vine în sprijinul total al politicii naționale în materie de situri poluate :

- asigură transparența informației și a înregistrării datelor,
- facilitează exploatanților, proprietarilor și celor care amenajează teritoriul exercițiul responsabilităților lor în materie de reabilitare a siturilor,
- întăresc acțiunea puterilor publice pentru a realiza acțiunile necesare asupra siturilor care prezintă riscuri.

Astazi, datele adunate în acest inventar sunt valorificate la nivel national si local prin intersectarea cu alte baze de date (privind vulnerabilitatea apelor subterane, cadastre, scoli etc.).

In cursul seminarului, s-a dat participantilor un exemplar din fisa de cautare în arhive care prezinta ansamblul rubricilor ce trebuie completate pe parcursul realizarii inventarului. Prezentarea a fost ilustrata prin :

- Lista activitatilor recensate conform codului lor NAF
- Vizualizare unei fise de pe site-ul BASIAS
- Vizualizarea unei fise de pe site-ul GEOIKER (Inventarul Tarii Bascilor din Spania),
- Prezentarea rezultatelor inventarului asupra unei regiuni industriale franceze; regiunea NORD - PAS-de-CALAIS
- Consultarea siturilor internet BASIAS si BASOL
- Si o demonstratie aplicativa BASIAS desfasurata în programul Access 97.

2.5/ Proiectul de directiva cadru europeana asupra solurilor

Trecerea în revista a continutului proiectului initial al directivei cadru europene asupra solurilor în curs de discutii între statele membre. In prima sa versiune prezentata la Consiliul european de la sfârșitul anului 2007, aceasta presupunea obligatia de a crea un inventar al siturilor poluate si apoi realizarea sistematica a unui studiu de riscuri (într-un rastimp de 15-20 de ani) si, în fine, o politica de « asanare ».

Trecerea în revista a pozitiei Frantei : politica de gestionare a siturilor poluate bazata pe o abordare din perspectiva utilizarii, nivelul de reabilitare fiind hotarât în functie de viitoarea utilizare prevazuta pentru sit în acord cu partile interesate si tinând cont de cele mai bune tehnici disponibile.

2.6/ Prezentarea Proiectului PRA. MS

Proiectul PRA.MS condus de catre EEA din 2004 în 2006 avea ca obiectiv definirea unui instrument de evaluare a riscurilor permitând identificarea si estimarea problemelor de contaminare a solurilor în Europa.

Instrumentul de evaluare a riscurilor dezvoltat în cadrul proiectului PRA.MS se bazeaza pe informatia oferita de trei notiuni : Sursa-Medii de transfer-Receptori ilustrate de schema conceptuala a site-ului, obiectivul final fiind de a clasifica siturile în ordinea prioritatilor pentru realizarea unui diagnostic aprofundat si, daca este cazul, a unei reabilitari.

Riscurile pentru sanatatea umana sunt definite printr-un scenariu generic ce presupune patru cai de expunere potentiala pentru receptorii umani în raport cu contaminantii din sol : apele subterane (GW), apele de suprafata (SW), aer (AIR), un contact direct (DC). Apele subterane si apele de suprafata sunt considerate în acelasi timp ca fiind cai de transfer si cai de expunere la contaminantii solului catre receptorii umani.

Scenariul de risc ecologic cuprinde doi receptori potentiali ai contaminarilor solurilor: apele de suprafata (SW) si ariile rotejate (AP). Apa de suprafata este considerata aici ca fiind un receptor ecologic.

Calculul notei globale atribuite sitului se bazeaza pe un algoritm ce ia în considerare parametrii ce se regasesc în baza de date dezvoltata de programul Access, ponderarile asociate, criteriile e calcul si parametrii necunoscuti (incertitudinile). Nota globala de risc raportat la sit este cuprinsa în intervalul 0-100.

Acest instrument ilustreaza o metoda, printre altele, în vederea stabilirii unei ierarhizari a siturilor prioritare în domeniul gestionarii siturilor (potential) poluate în urma unui inventar al siturilor.

Pentru mai multe informatii asupra proiectului PRA. MS, consultati site-ul internet www.eea.eu.int

3/ Vizita de studiu la LEPA Resita

A fost organizata o întâlnire cu reprezentantul LEPA din Caraş-Severin pentru a initia o actiune pilot cu scopul de a realiza la nivel local un inventar al siturilor (potential) poluate.

3.1/ Contextul industrial

Orasul Resita (84 000 loc., 2002) a fost mult timp considerat ca un important centru siderurgic (fier si otel). Reşiţa posedă furnale înalte, topitorii de fier si uzine de utilaje, de produse chimice, de fabricatie de masini si de materiale electrice.

Ca urmare a chestionarului redactat de NEPA, 114 fise au fost stabilite pentru sectorul Caraş-Severin.

In ceea ce priveste orasul Resita, LEPA mentioneaza cele mai importante « puncte negre » prezente în aceasta aglomerare situata într-o vale :

- Combinatul siderurgic, privatizat si partial în activitate,
- Uzina constructoare de masini mecanice, partial în activitate,
- Groapa de gunoi municipala, unde exista foc subteran de mai multi ani si care emite zilnic un fum gretos ce se revarsa asupra aglomerarii urbane Resita. Aceasta groapa de gunoi va trebui închisa în 2009.

In plus, exista pe teritoriul Resitei :

- Importante depozite de zgura provenind din combinat,
- O mine de extractie a carbunelui sub cerul liber la câtiva km de oras. In trecut exista la Resita o uzina aglomerata de carbune al carei teren este astazi în curs de reabilitare pentru o viitoare implantare de zona industrială,
- Doua cariere de calcar,
- Câteva statii de service, garaje de reparatii de automobile si caroserii,
- O unitate de reciclare si valorificare a plasticului,
- O centrala electrica care functioneaza pe gaz, iar în trecut pe carburant
- O statie de epurare...

Alimentarea cu apa potabila a orasului se face din doua lacuri de acumulare în amonte de oras, în munti.

3.2/ Cadrarea unui test pilot de inventar

Pe parcursul discutiei, a fost evocata cadrarea si conditiile de pregatire a unui test pilot de inventar în zona Resita.

Incepând cu anul 1996, administratia româneasca a început sa se intereseze de problemele legate de mediul industrial. De la acea data, LEPA-urile centralizeaza bilanturile de mediu (stocarea dosarelor pe o durata de 5 ani si arhivarea registrelor fara limita în timp). In perioada comunista, industriasiile aveau, à priori, drept singura obligatie sa depuna o cerere de permis de constructie la primarie sau la o institutie centrala din provincie.

Prima etapa de implementat în cazul acestui demers ar fi un pre-inventar. Acesta ar consta în :

- Identificarea surselor de informatii disponibile (LEPA, operatori economici, Consiliul Local Resita, Cadastru, Garda de mediu, Arhivele nationale de la Caransebes,...),
- Realizarea unei scrisori de solicitare a accesului la fondurile de arhive pentru fiecare dintre aceste institutii administrative,
- Reperrea în arhive, volumul total, perioadele acoperite, referintele si continutul dosarelor utile în cadrul acestui recensământ,
- Stabilirea structurii fisei de cautare în arhive,
- Definirea unei liste de activitati ce trebuie recensate si marimea minima a acestora care trebuie luata în considerare...

3.3/ Cronograma

LEPA Caraş-Severin prevede, în colaborare cu REPA Timisoara si cu sprijinul RTA, urmatoarele :

- redactarea unei cereri de acces la fondurile arhivei si stabilirea continutului fisei de extragere de arhive pentru septembrie 2008,
- extragerea de notite din arhivele disponibile în toamna 2008,
- realizarea unei prime sinteze a operatiunii test în decembrie 2008.

La iesirea de la aceasta reuniune de lucru, LEPA a organizat pentru experti un circuit rapid pe la principalele situri industriale din Resita.

ANEXA

Lista de participanti

Instruire: inventarierea siturilor si solurilor potential poluate (Activity 2.7.2)**(Daniel MATON – BRGM, Franța)**

9 iulie 2008

Sediul ARPM Timisoara

Nr. Crt.	Nume si prenume	Institutia reprezentata	Funcția	Directia (compartimentul)	Telefon	e-mail
1.	ILEANA PIPIȘ	A.R.P.M. TIMISOARA	CONSILIER	PROT. NATURII PROT. SOL. SI SUBSOL	0256-491785 074023232V	pipis@ipmtm.ro
2.	Băceanu CIPRIAN	ARPM ARAD	CONSILIER	Prot. naturii, sol si subsol	0257/281461 220330	ibaceanu@ipmtm.ro
3.	Băceanu Ioan	ARPM	CONSILIER	Prot. naturii sol - subsol	0721665437	ibaceanu@yahoo.com
4.	Simona MENA-STANESCU	ARPM	CONSILIER	SECURITATE CIVILA	0256 200726	simi @ ipmtm.ro
5.	COCA NICOLAE	G.M. CJ.Hd.	COMISAR	BIODIVERSITATE	015503416	-
6.	POPA VICIEN	G.M. CJ. ARAD	COMISAR	-	0745802387	cjaraad@gm.ro
7.	PLACHI IOSIF	ARPM CRAI- REVEKIN	CONSILIER	Autoritatea de Controlul Construc.	0740607790	
8.	Harciu Gabriel	ARPM CS	CONSILIER	PNPSS	074912185	gabriel.harcu@ipmtm.ro
9.	RITIVOIU ARA	ARPM TIMISOARA	CONSILIER	HSC	0746-266098	ritivoiu@ipmtm.ro
10.	POP GEORGETA	ARPM TIMIS	CONSILIER	ACC	0256-491845	pop@ipmtm.ro
11.	AME-LEANA TEODORU	ARPM TIMISOARA	RIA Asistent	TURISM	0256 200557	teodoru@ipmtm.ro
12.	Daniel MATON	BRGM	Ingenier			d.maton@brgm.fr

13.	EPERICI MARIAM	G.M. CJ.Hd.	COMISAR	-	0256293587 0742157697	ojetm@gm.ro
14.	Georgeta LITAN	ARPM TIMISOARA	RIA CONSILIER	P.A.P.	0256/200506 074/211536	litan@ipmtm.ro
15.	Daniela Faucean	RELA. Timisoara	RIA		0256200557	d.faucean@brgm.fr
16.						
17.						
18.						
19.						
20.						
21.						
22.						
23.						
24.						
25.						
26.						
27.						
28.						